

2016/0278(COD)

9.2.2017

YTTRANDE

från utskottet för sysselsättning och sociala frågor

till utskottet för rättsliga frågor

över förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om viss tillåten användning av verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp och om ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället
(COM(2016)0596 – C8-0381/2016 – 2016/0278(COD))

Föredragande av yttrande: Helga Stevens

PA_Legam

KORTFATTAD MOTIVERING

Förhandlingarna om Marrakechfördraget om att underlätta tillgången till publicerade verk för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp (nedan kallat *Marrakechfördraget*) hölls med utgångspunkten att Marrakechfördraget är ett blandat avtal – en del av det berörda innehållet ansågs ingå i EU:s behörighet, medan andra delar ansågs ingå i medlemsstaternas behörighet. 15 medlemsstater har redan undertecknat Marrakechfördraget.

Fördraget ses som historiskt eftersom det är det första fördraget om undantag från upphovsrätten, och det inbegriper samtidigt människorättsaspekter. Föredraganden har strävat efter att förbättra tillgången till upphovsrättsligt skyddade verk för synsvaga personer. Synsvaga personer runt om i världen kommer att ha bättre tillgång till böcker, med ett antal organisationer som kan skicka exemplar av verk till andra länder.

Föredraganden har även samrått med organisationer för personer med funktionsnedsättning och andra berörda parter, och det står klart att kommissionens förslag har ett brett stöd. Ändringarna av texten har begränsats till behörigheterna för utskottet för sysselsättning och sociala frågor, och till att säkerställa att lydelsen överensstämmer med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Marrakechfördraget.

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för sysselsättning och sociala frågor uppmanar utskottet för rättsliga frågor att som ansvarigt utskott beakta följande ändringsförslag:

Ändringsförslag 1

Förslag till direktiv Beaktanded 1

Kommissionens förslag

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt *artikel* 114,

Ändringsförslag

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt *artiklarna 19 och* 114,

Ändringsförslag 2

Förslag till direktiv Beaktanded 1a (nytt)

Kommissionens förslag

med beaktande av protokoll (nr 1) om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen, fogat till fördraget om

Ändringsförslag 3

Förslag till direktiv Beaktandedel 1b (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

med beaktande av protokoll (nr 2) om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, fogat till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

Ändringsförslag 4

Förslag till direktiv Skäl 1

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(1) Unionsdirektiv på upphovsrättsområdet och närstående rättigheter ger rättslig säkerhet och en hög skyddsnivå för rättsinnehavarna. Det harmoniserade regelverket bidrar till en väl fungerande inre marknad och stimulerar innovation, skapande, investeringar och produktion av nytt innehåll, även i digital miljö. Det syftar också till att främja tillgången till kunskap och kultur genom skyddet av verk och andra alster och genom att tillåta undantag eller inskränkningar som är i allmänhetens intresse. En skälig avvägning av rättigheter och intressen mellan rättsinnehavare och användare bör garanteras.

(1) Unionsdirektiv på upphovsrättsområdet och närstående rättigheter ger rättslig säkerhet och en hög skyddsnivå för rättsinnehavarna. Det harmoniserade regelverket bidrar till en väl fungerande **och bättre** inre marknad och stimulerar innovation, skapande, investeringar, **sysselsättning** och produktion av nytt innehåll, även i digital miljö **och onlinemiljö**. Det syftar också till att främja tillgången till kunskap och kultur genom skyddet av verk och andra alster och genom att tillåta undantag eller inskränkningar som är i allmänhetens intresse. En skälig avvägning av rättigheter och intressen mellan rättsinnehavare och användare bör garanteras.

Ändringsförslag 5

Förslag till direktiv Skäl 3

Kommissionens förslag

(3) Personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp står fortfarande inför många hinder när de vill få tillgång till böcker och annat tryckt material som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter. Åtgärder behöver vidtas för att förbättra tillgången till dessa verk i tillgängligt format och förbättra deras spridning på den inre marknaden.

Ändringsförslag

(3) Personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp, ***inbegripet personer som på grund av fysisk funktionsnedsättning inte kan hålla eller hantera en bok***, står fortfarande inför många hinder när de vill få tillgång till böcker och annat tryckt material som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter. Åtgärder behöver vidtas för att förbättra tillgången till dessa verk i tillgängligt format och förbättra deras spridning på den inre marknaden.

Ändringsförslag 6

Förslag till direktiv Skäl 5

Kommissionens förslag

(5) Detta direktiv är utformat för personer som är blinda, har en synskada som inte kan förbättras så att en synfunktion som i grunden är likvärdig med synfunktionen hos en person som inte har någon sådan skada kan uppnås, eller har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, som hindrar dem från att läsa tryckta verk i samma utsträckning som personer utan funktionshinder, eller som inte kan hålla eller hantera en bok eller fokusera eller röra ögonen i den utsträckning som normalt sett krävs för att kunna läsa, på grund av en fysisk funktionsnedsättning. Syftet med de åtgärder som införs genom detta direktiv är att förbättra tillgången till böcker, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, notblad och annat tryckt material, även i ljudformat, oavsett om de är digitala eller analoga, i format som gör dessa verk och andra alster tillgängliga för dessa personer i princip i samma utsträckning som för personer utan skada eller funktionshinder. Bland de tillgängliga

Ändringsförslag

(5) Detta direktiv är utformat för personer som är blinda, har en synskada som inte kan förbättras så att en synfunktion som i grunden är likvärdig med synfunktionen hos en person som inte har någon sådan skada kan uppnås, eller har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, ***eller eventuella andra inlärningssvårigheter***, som hindrar dem från att läsa tryckta verk i samma utsträckning som personer utan funktionshinder, eller som inte kan hålla eller hantera en bok eller fokusera eller röra ögonen i den utsträckning som normalt sett krävs för att kunna läsa, på grund av en fysisk funktionsnedsättning. Syftet med de åtgärder som införs genom detta direktiv är att förbättra tillgången till böcker, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, notblad och annat tryckt material, även i ljudformat, oavsett om de är digitala eller analoga ***eller finns att tillgå online eller offline***, i format som gör dessa verk och andra alster tillgängliga för dessa personer i princip i samma

formaten märks exempelvis punktskrift, storstil, anpassade elektroniska böcker, talböcker och radiosändningar.

utsträckning som för personer utan skada eller funktionshinder. Bland de tillgängliga formaten märks exempelvis punktskrift, storstil, anpassade elektroniska böcker, talböcker och radiosändningar.

Ändringsförslag 7

Förslag till direktiv Skäl 6

Kommissionens förslag

(6) Detta direktiv bör därför föreskriva obligatoriska undantag från de rättigheter som harmoniseras genom unionsrätten och är relevanta för de användningsområden och verk som omfattas av Marrakechfördraget. Dessa innefattar i synnerhet rätten till mångfaldigande, överföring till allmänheten, tillgängliggörande distribution och utlåning, som föreskrivs i direktiv 2001/29/EG, direktiv 2006/115/EG och direktiv 2009/24/EG samt motsvarande rättigheter i direktiv 96/9/EG. Eftersom tillämpningsområdet för de undantag och inskränkningar som föreskrivs i Marrakechfördraget även omfattar verk i ljudformat, till exempel ljudböcker, är det nödvändigt att dessa undantag tillämpas också för närstående rättigheter.

Ändringsförslag

(6) Detta direktiv bör därför föreskriva obligatoriska undantag från de rättigheter som harmoniseras genom unionsrätten och är relevanta för de användningsområden och verk som omfattas av Marrakechfördraget. Dessa innefattar i synnerhet rätten till mångfaldigande, överföring till allmänheten, tillgängliggörande, distribution och utlåning, som föreskrivs i direktiv 2001/29/EG, direktiv 2006/115/EG och direktiv 2009/24/EG samt motsvarande rättigheter i direktiv 96/9/EG. Eftersom tillämpningsområdet för de undantag och inskränkningar som föreskrivs i Marrakechfördraget även omfattar verk i ljudformat, till exempel ljudböcker, är det nödvändigt att dessa undantag tillämpas också för närstående rättigheter.

Tillämpningen av de undantag som föreskrivs i detta direktiv bör inte påverka andra, mer gynnsamma undantag för personer med funktionsnedsättning som föreskrivs av medlemsstaterna, till exempel sådana som är kopplade till privat bruk.

Ändringsförslag 8

Förslag till direktiv Skäl 11

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(11) Med tanke på undantagets särskilda karaktär, dess tillämpningsområde och behovet av rättssäkerhet för berättigade personer, bör medlemsstaterna inte tillåtas att införa ytterligare krav för tillämpning av undantaget, exempelvis system för ersättning eller förhandskontroll av den kommersiella tillgången till exemplar i tillgängligt format.

(11) Med tanke på undantagets särskilda karaktär, dess tillämpningsområde och behovet av rättssäkerhet för berättigade personer, bör medlemsstaterna inte tillåtas att införa ytterligare krav för tillämpning av undantaget, exempelvis system för ersättning eller förhandskontroll av den kommersiella tillgången till exemplar i tillgängligt format. ***Sådana ytterligare krav skulle riskera att motverka syftet att underlätta det gränsöverskridande utbytet av exemplar i tillgängligt format inom den inre marknaden.***

Ändringsförslag 9

Förslag till direktiv Skäl 13

Kommissionens förslag

(13) Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (nedan kallad konventionen), som **EU** är part i, garanterar personer med funktionsnedsättning rätt till information och rätt att delta i det kulturella, **sociala och** ekonomiska livet på samma villkor som andra. I konventionen fastställs att konventionsstaterna ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder i enlighet med internationell rätt för att säkerställa att lagar till skydd för immateriella rättigheter inte utgör ett oskäligt eller diskriminerande hinder för tillgång till kulturella produkter för personer med funktionsnedsättning.

Ändringsförslag

13. Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (nedan kallad konventionen), som **unionen** är part i **sedan den 21 januari 2011**, garanterar personer med funktionsnedsättning rätt till information **och kommunikation** och rätt att delta i det kulturella, ekonomiska, **politiska och sociala** livet **samt arbetslivet** på samma villkor som andra. I konventionen fastställs att konventionsstaterna ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder i enlighet med internationell rätt för att säkerställa att lagar till skydd för immateriella rättigheter inte utgör ett oskäligt eller diskriminerande hinder för tillgång till kulturella produkter för personer med funktionsnedsättning.

Ändringsförslag 10

Förslag till direktiv Skäl 14

Kommissionens förslag

(14) Enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska unionen erkänna och respektera rätten för personer med funktionshinder att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet.

Ändringsförslag

(14) Enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska unionen ***förbjuda diskriminering på grund av funktionshinder och*** erkänna och respektera rätten för personer med funktionshinder att få del av åtgärder som syftar till att säkerställa deras oberoende, sociala och yrkesmässiga integrering och deltagande i samhällslivet.

Ändringsförslag 11

Förslag till direktiv Artikel 2 – led 1

Kommissionens förslag

(1) verk och andra alster: ett verk i form av böcker, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, även notblad och tillhörande illustrationer, i alla medier, inbegripet i ljudformat, till exempel ljudböcker, som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter och som lagligen publicerats eller på annat sätt gjorts tillgängliga för allmänheten,

Ändringsförslag

1. verk och andra alster: ett verk i form av böcker, ***e-böcker***, tidskrifter, tidningar, magasin eller andra skrifter, även notblad och tillhörande illustrationer, i alla medier, ***såväl online som offline***, inbegripet i ljudformat, till exempel ljudböcker, som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter och som lagligen publicerats eller på annat sätt gjorts tillgängliga för allmänheten,

Ändringsförslag 12

Förslag till direktiv Artikel 2 – led 2 – led c

Kommissionens förslag

(c) en person som har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, och därmed inte kan läsa tryckta verk i samma utsträckning som en person utan en sådan funktionsnedsättning eller sådant

Ändringsförslag

(c) en person som har perceptions- eller lässvårigheter, bland annat dyslexi, ***eller eventuella andra inlärningssvårigheter***, och därmed inte kan läsa tryckta verk i samma utsträckning

funktionshinder, eller

som en person utan en sådan
funktionsnedsättning eller sådant
funktionshinder, eller

Ändringsförslag 13

Förslag till direktiv Artikel 3 – punkt 1a (ny)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

1a. Medlemsstaterna ska säkerställa att de undantag från upphovsrätten och närstående rättigheter som föreskrivs i punkt 1 inte kan åsidosättas genom vare sig tekniska åtgärder eller avtal.

Ändringsförslag 14

Förslag till direktiv Artikel 7

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

Senast [två år efter dagen för införlivandet] ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillgången på den inre marknaden till verk och andra alster i tillgängliga format som inte omfattas av definitionen i artikel 2.1 för berättigade personer, och till verk och andra alster för personer med andra funktionshinder än dem som avses i artikel 2.2. Rapporten **ska** innehålla en bedömning av huruvida en ändring av tillämpningsområdet för detta direktiv bör övervägas.

Senast [två år efter dagen för införlivandet] ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om tillgången på den inre marknaden till verk och andra alster i tillgängliga format som inte omfattas av definitionen i artikel 2.1 för berättigade personer, och till verk och andra alster för personer med andra funktionshinder än dem som avses i artikel 2.2. ***Med beaktande av den tekniska utvecklingen och i synnerhet befintliga tekniker för att hjälpa personer med funktionsnedsättning samt dessa teknikers tillgänglighet, ska rapporten innehålla en bedömning av huruvida en ändring av tillämpningsområdet för detta direktiv bör övervägas.***

Ändringsförslag 15

Förslag till direktiv Artikel 8 – stycke 1

Kommissionens förslag

Tidigast [fem år efter den dag då detta direktiv ska vara införlivat] ska kommissionen göra en utvärdering av detta direktiv och lägga fram de huvudsakliga resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, eventuellt åtföljd av förslag till ändring av detta direktiv.

Ändringsförslag

Senast [fem år efter den dag då detta direktiv ska vara införlivat] ska kommissionen – **med beaktande av den tekniska utvecklingen vad gäller tillgänglighet** – göra en utvärdering av detta direktiv och lägga fram de huvudsakliga resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, eventuellt åtföljd av förslag till ändring av detta direktiv. **Kommissionens rapport ska ta hänsyn till synpunkter från relevanta aktörer från det civila samhället, icke-statliga organisationer och arbetsmarknadens parter, däribland organisationer som företräder och inbegriper personer med funktionsnedsättning samt äldreorganisationer.**

BILAGA: FÖRTECKNING ÖVER ENHETER ELLER PERSONER SOM FÖREDRAGANDEN HAR TAGIT EMOT SYNPUNKTER FRÅN

Denna förteckning har upprättats på helt frivillig grund och uteslutande på föredragandens ansvar. Föredraganden har mottagit synpunkter från följande enheter eller personer under det att förslaget till yttrande utarbetades:

Enhet och/eller person
Den europeiska sammanslutningen för synskadade
Europeiska handikappforumet

ÄRENDETS GÅNG I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Titel	Viss tillåten användning av verk och andra alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter till förmån för personer som är blinda, synsvaga eller har annat läshandikapp och ändring av direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället
Referensnummer	COM(2016)0596 – C8-0381/2016 – 2016/0278(COD)
Ansvarigt utskott Tillkännagivande i kammaren	JURI 6.10.2016
Yttrande från Tillkännagivande i kammaren	EMPL 24.11.2016
Föredragande av yttrande Utnämning	Helga Stevens 28.11.2016
Behandling i utskott	8.12.2016
Antagande	25.1.2017
Slutomröstning: resultat	+: 49 –: 0 0: 2
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Laura Agea, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Robert Rochefort, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Renate Weber, Jana Žitňanská
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Dieter-Lebrecht Koch, Paloma López Bermejo, Edouard Martin, Evelyn Regner, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 200.2)	Marco Valli

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

49	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Helga Stevens, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
EFDD	Laura Agea, Marco Valli
GUE/NGL	Lynn Boylan, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
NI	Lampros Fountoulis
EPP	Georges Bach, Heinz K. Becker, Dieter-Lebrecht Koch, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Ole Christensen, Agnes Jongerius, Jan Keller, Javi López, Edouard Martin, Georgi Pirinski, Evelyn Regner, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
Green/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Teckenförklaring:

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster